

Delavska Pravica

Glasilo krščanskega delovnega ljudstva

Izhaja vsak četrtek pop.; v slučaju praznika dan poprej — Uredništvo: Ljubljana, Miklošičeva c. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo

Posamezna številka Din 1.—. ~ Cena: za 1 mesec Din 4.—, za četrt leta Din 10.—, za pol leta Din 20.—; za inozemstvo Din 7.— (mesečno) — Oglasi: po dogovoru

Oglasi, reklamacije in naročnina na upravo Delavskega zbora, Miklošičeva cesta 22, I. nad. Telefon 2265. — Štev. čekovnega računa 14.900

Resna znamenja

V Španiji je pri zadnjih volitvah zmaga levice. Ker je dobila absolutno večino, bo tudi nemoteno vladala. Razumljivo je, da se somišljeniki leve vesele. Nerazumljivo je pa to, da prihaja njihovo veselje v izgrede, izpade in napade na cerkve, samostane, duhovnike in redovnike.

Taki pojavi ne smejo ali bi vsaj ne smeli iti brez razmišljanja mimo kristjanov. Resno bi se morali pogledati in dognati njihove vzroke. Mogoče je samo dvoje: Ali je ljudstvo v resnici brezversko in ali izvira njegovo sovražno razpoloženje odtod, ali pa živi v napačnih domnevah in izvira njegovo sovražno razpoloženje iz teh napačnih domnev.

Da bi bilo špansko ljudstvo brezversko, tega ne bo nihče trdil. Saj je veljala Španija še pred nekaj leti za najbolj katoliško deželo. Pa tudi v splošnem ne more biti ljudstvo brezversko. Saj se bori ravno za pravice in ljubezen, katere postavlja vera za temelj človeštva. Narodi hočejo resnico, hočejo, da brani resnico avtoriteta, ki zasluži njihovo zaupanje. Če se ljudje uklanjajo avtoriteti diktature, koliko bolj bi se uklonili resnični avtoriteti. Ljudstvo je za mirno ureditev družbe, ono se bori za to, da bi postalo delo odločilni faktor v gospodarstvu in v družbi.

Današnji človek čuti v svoji notranjosti ravno zaradi svoje preprostosti in nepokvarjenosti vso krivico sedanjega kapitalističnega družabnega reda. Čuti, da proti peti božji zapovedi ne greši le tisti, ki dejansko ubija, ampak greši proti peti božji zapovedi veliko bolj tak gospodarski in družabni red, ki omogoča milijonsko uničevanje in izrabljanje ljudi. Proti šesti božji zapovedi ne greši le tisti, ki dejansko prešuštuje. Veliko bolj greši proti šesti božji zapovedi tak gospodarski in družbeni red, ki uničuje in razkraja pravo družinsko življenje, ki naravnost tepta žensko čast, tak družbeni red, ki je pahnul ženo iz njenega materinskega dostojanstva in oropal otroke skrbne materine roke. Končno, kdo je večji tat, tisti, ki ukrade kos kruha, ali pa magari tisoče, ali kapitalizem, ki omogoča izrabljanje milijonov in milijonov delovnih rok. Ljudje čutijo, da je v družbi sami in v vsem dogajanju okoli nje nekaj praznega. Hrepene po resnici, jo tudi iščejo. Žele, da bi zagledali svetilnik, za katerim naj bi šli.

Kaj pa če tisti, ki pravijo, da so kristjani, ne postavijo takega svetnika? Prvi kristjani so ga. Zato so se mali ljudje zgrinjali okrog njih. Svetilnik prvih kristjanov je bil njihovo praktično življenje, ki je bilo odsev njihovih naukov. V njih je bilo jasno spoznanje. In po tem spoznanju so se ravnali. Ali so sodobni kristjani spoznali, da je največje zlo za človeštvo kapitalistični gospodarski in družbeni red? Ali so sodobni kristjani spoznali, da iz tega kapitalističnega gospodarskega in družbenega reda izvirajo vsa druga današnja zla, ali so sodobni kristjani spoznali, da se morajo v prvi vrsti boriti proti očetu zla?

Delovno ljudstvo ve, da so po vojni imeli državniki, ki so hoteli veljati za kristjane, nesrečno roko. Skoraj nikjer niso rušili kapitalizma, ampak z njim celo sodelovali. To sodelovanje je nujno rodilo oporo kapitalizmu. V nekaterih državah je bila posledica njegovega državnikega sodelovanja s kapitalizmom — fašizem. Ljudje vedo in vidijo, da ima fašizem, ki je brez dvoma branilec kapitalističnega reda, somišljenike celo v krogih, od katerih bi najmanj tega pričakovali.

In ali ni preveč kratkovidno, če se sklicujejo kristjani na krščansko zapadno kulturo, obenem s tistimi, ki uvajajo fašizem in nacionalizem, ko pa ljudstvo vidi, da se v imenu te kulture vodijo krivične vojne, da se v imenu te kulture teptajo narodi in delajo vsa mogoča nasilja? Kdo v Evropi je n. pr. priobčil in zahteval, da se uvaža zares krščanska božična poslanica Neguša, ki je rekel: V trenutku, ko svet objema božično veselje, se mora abesinski narod boriti in moriti. Brez vzroka se mora dati pobijati. Zaradi tega pošilja abesinsko ljudstvo svoje prošnje k Bogu in na vse narode, ki imajo še pojem o pravičnosti in časti, da naj napravijo konec temu nečloveškemu ubijanju Abesincev in nedolžnih Italijanov. Edini odgovor je dal Mussolini, ki je rekel, da zahteva Italija prosto roko, da more do konca urediti svoje kolonialno vprašanje...

Ljudje vse to vidijo in vedo. Niso tako krivični, da bi rekli, da so vse to zakrivali tisti, ki trde, da so verni kristjani. Vendar pa se tudi

nekateri izmed teh pod krinko ljubezni do domovine tako obnašajo, kakor da ne bi bili kristjani. Kajti, kakor so angleški delavci spoznali po naravnem instinktu, da jim bodo moderni stroji v škodo in so jih hoteli zaradi tega uničiti, tako je tudi ljudstvo po zdravi pameti občutilo, da bi morali resnični verniki biti proti vsaki krivici, četudi bi morali zaradi tega trpeti.

Zaradi vseh teh okoliščin so mnogi prepričani, da so tisti, ki pravijo, da so kristjani in da se kot kristjani udeležujejo v javnosti, zavzniki kapitalizma. Odtod sovražno razpoloženje. Zaradi tega imajo zavedni brezverci lahko delo, da ljudi, ki živijo v takem prepričanju, še bolj nahujskajo.

Tega bi se morali zavedati vsi, ki nastopajo v javnosti, zlasti pa še krščanski politiki. Kajti ljudje ne sodijo njihovih javnih del le kot dela politikov, ampak kot dela kristjanov. Njihove napake in neuspehi rode nerazpoloženje v ljudeh in to nerazpoloženje prehaja — žalibog — na krščanstvo in na Cerkev.

Če hočejo kristjani to prepričanje v delovnem ljudstvu predrugačiti, morajo iti popolnoma nova pota. Mogoče je še čas.

Važen sestanek zaupnikov JSZ v Kranju

V nedeljo 23. februarja se je vršil v Kranju manifestacijski sestanek vseh zastopnikov skupinskih in zaupniških odborov JSZ iz cele Gorenjske. Sestanka se je udeležilo v prav častnem številu zastopstvo sledečih skupin: Kranj, Jesenice, Javornik, Tržič, Škofja Loka, Trata, Jezersko, Medvode in št. Vid. Sestanek so sklicale po medsebojnem sporazumu skupine same, vodil pa je to važno zborovanje zastopnik skupine Kranj tov. Pestotnik.

Namen sestanka je bil razgovor o položaju Jugoslovanske strokovne zveze v zadnjem času. V uvodnih besedah je tov. Pestotnik pozval vse zastopnike, naj prostovoljno, neodvisno in po lastnem preudarku zavzamejo stališče glede Jugoslovanske strokovne zveze.

K besedi so se oglašili zastopniki raznih skupin, tako iz Tržiča, Škofje Loke in od drugod. Vsem pa so šle do srca besede tov. Pukšiča z Jesenic, ki je iz zgodovine in sedanosti Jugoslovanske strokovne zveze nanizal misli o nujni potrebi slične delavske organizacije kot je Jugoslovanska strokovna zveza in poudaril nujno potrebo vsega krščansko-socialističnega delavstva, da gre na branik obrambe in ne le brani Jugoslovansko strokovno zvezo, ampak razširja njene vrste po vseh krajih in obratih. Jugoslovanska strokovna zveza je zicalo naše zrelosti za samostojno in neodvisno delavsko gibanje, mora pa biti to tudi v prihodnosti in porok lepše bodočnosti vsega delavstva.

Po vsestranskem poudarku zbranih tovarišev, ki so bili izraz duha skupin, katere so predstavljali, se je soglasno sklenila popolna zaupnica centrali Jugoslovanske strokovne zveze, podkrepljena z obširno izjavo, katere je bila potem odposlana centrali v Ljubljano. V izjavi podčrtujejo udeleženci sestanka neodklonljivo zahtevo po neodvisni krščanski delavski organizaciji, kakršno predstavlja že danes Jugoslovanska strokovna zveza. Svojo povezanost v organizaciji dokumentirajo s tem, ko pravijo v izjavi, da smo Jugoslovanska strokovna zveza mi krščanski delavci sami, da se s tem, ako se blati in sumniči JSZ, sumniči nas, ker smo mi tesno povezani z njo. To svoje stališče podčrtujejo s sledečimi besedami: Mi katoliški delavci javno izpovemo: Hočemo imeti JSZ, ker edino ta je v težkih — v pre-

čudno težkih letih borbe za ohranitev krščanskega svetovnega nazora med materialistično-marksističnim delavstvom storila vse, kar je mogla storiti. Zato je mnogo trpela. Le JSZ je bila med delavstvom, ki je prav razumela naše upravičene težnje v borbi z nekrščanskim kapitalizmom, ter iz nas samih ruvala kapitalistični duh, ko nas je tudi katoliško duhovno izobraževala. Obenem pa je v nas budila pravo delavsko zavest, katero delavstvo v današnjih težkih časih najbolj potrebuje v borbi za svoje osnovne pravice. Vse to je vršila JSZ in v polni meri vrši to še danes.

Svojo izjavo zaključujejo s sledečimi besedami:

JSZ — naši krščanski delavski matici zapramo to svoje mišljenje. Obenem pa odločno izjavljamo, da smo in hočemo biti krščanska strokovna organizacija — v načelnih stvareh popolnoma zvesti katoliški Cerkvi — v svojem javnem delovanju pa na krščanskih načelih neodvisna krščanska delavska strokovna organizacija, ki edina more jamčiti za napredek in obstoj delovnega stanu in rodu!

JSZ je naša in s tem smo tudi mi slovenski krščanski socialisti njeni!

To javno izpovedujemo iz lastne volje zastopniki vseh gorenjskih skupin JSZ, zbrani dne 23. februarja 1936 na skupnem sestanku v Kranju.

Krekova knjižnica

Izobražena naročnica nam piše: Poslednji čas je Krekova knjižnica, dasi malone najmlajša med slovenskimi knjižnimi ustanovami, začela vidno uspevati in po svoji zasnovi bodisi vsebinsko, bodisi po lepih opremljenih prekaša marsikatero drugo podobno podjetje. — Če pomisliš, dragi prijatelj, da Delavska založba nima za sabo nobenega kapitala in da kljub temu čedalje bolj raste njen ugled, čeprav se vzdržuje samo z naročnino, pristopi kot naročnik in ji po svoje pomagaj do razmaha.

Vedi, da ne delamo za dobiček, ampak za Krekove ideje!

Tri vezane knjige letno 78.— Din, tri broširane letno 48.— Din.

STROKOVNA POROČILA

Iz centrale

Strokovne skupine, ki še niso sporočile imen in števila tečajnikov za tečaj JSZ 22. in 29. marca, prosimo, naj to čimprej izvrše.

Načelstvo JSZ.

V zadnji okrožnici smo skupinam in zvezam naročili, da nam sporoče približno število koledarčkov, ki bi jih prevzeli v razprodajo. Nekateri skupine so že odgovorile, druge ne. Odgovor prosimo v vsakem slučaju tudi tedaj, ako bi ne naročili nobenega koledarčka.

Koledarčki bodo izdelani v žepnem formatu z vsem potrebnim gradivom, katerega delavec potrebuje pri svojem delu. Cena koledarčka ne bo v nobenem slučaju nad 10 din, čim večja bo naklada, tem cenejši bo. Zato pošljite čim več naročil.

Uprava.

Brezposelni tovariši, ki so se prijavili pri Javni borzi dela v Ljubljani za brezposelno podporo, pa te ne dobe, naj nam z dopisnico sporoče število, pod katero so pri JBD prijavljeni (število je v delavski knjižici poleg štampanke Javne borze dela) in točen stanovanjski naslov. Zveza bo takoj vse potrebno ukrenila, da bodo vsi, ki že dalj časa čakajo na brezposelno podporo, dobili isto nakazano.

Rudariji

Zagorje. V nedeljo 8. marca smo imeli občni zbor naše strokovne skupine. Težke razmere v naših revirjih v zadnjih letih ter neprestane redukcije, ki nam groze, so spodbudile naše rudarje, da se vedno bolj oklepajo strokovne organizacije. Dobro vedo, da se ne moremo več dosti zanašati na pomoč drugih slojev in ljudi ter da se bomo morali poslej še bolj ko prej boriti sami za svoje interese. Občni zbor je pokazal našo trdo povezanost v boju za naše zadeve med seboj in s centralo JSZ. Izvolili smo v glavnem spet stari odbor, ki je že doslej zaradi svojega nesebičnega in požrtvovalnega dela užival naše popolno zaupanje. Občnega zbora se je udeležil tudi zastopnik centrale, tov. Fajfar iz Ljubljane, ki nam je razložil položaj in delo JSZ v preteklem letu ter nas pozival k še večji zavednosti in požrtvovalnosti v bodoče. Pozdravil nas je tudi naš rudarski tajnik tov. Lešnik Lojze iz Hude jame. Zvečer smo priredili skupno z Mladinsko zvezo Kerkovo proslavo v Zadržnem domu, ki je prav lepo uspela, saj smo se vsi kar najbolj potrudili in storili vse, da smo Krekov spomin čim dostojneje proslavili. — V nedeljo zvečer je odpotovala v Belgrad deputacija k raznim ministrstvom, ki se bo prizadevala doseči zvišanje državnega kontingenta iz naših rudnikov, ki jim sicer grozi popolna propast. Poleg načelnika II. rud. skupine Pliberska in ban. svetnika Križnika so se je udeležili tudi g. Vital Vodušek, predsednik zagorske skupine JSZ Vinko Ustar in zagorski župan.

Oblačilno delavstvo

Škofja Loka. Po sklepu občnega zbora se bo na praznik sv. Jožefa, v četrtek 19. marca, brala sv. maša za umrle člane naše strokovne skupine ob 10. uri z nagovorom za delavstvo. Odslej se bo na ta dan vsako leto sv. maša ponovila. Vse člane in članice prosimo, da se skupno udeležijo sv. maše našim rajnim članom v spomin! Torej v najčistnejšem številu! — Skupinski odbor.

Tekstilno delavstvo

Kranj. Naša skupina priredi na dan sv. Jožefa delavski praznik s sledečim sporedom: Ob 8 dopoldne sv. maša za umrle tovariše-delavce. Sv. mašo bo opravil g. dr. Simončič, s cerkvenim govorom. Po sv. maši bo ob 9 dop. v dvorani Ljudskega doma delavsko zborovanje za vse delavstvo. Na zborovanju bodo govorili: Tov. Bergant Francka iz Duplice o aktualnih vprašanjih ženske kot delavke; tov. Lombardo Peter iz Ljubljane o strokovnem pokretu naše organizacije; tov. Pestotnik iz Kranja o idejnih smernicah krščanskega delavskega pokreta. — Po zborovanju bo seja širšega odbora, na katerem bo dal smernice za bodoče delo zastopnik centrale, Lombardo Peter iz Ljubljane. Popol-

dne pa priredi skupina skupen izlet na Šmarjetno goro. Čas, v katerem živimo, nas mora najti pripravljene. Zato na delavsko zborovanje, da dobimo novih moči v boju proti zmaterializirani človeški družbi. Vse članstvo naj se kompaktno udeleži tega zborovanja in pokaže svojo delavsko zavest in skupnost.

Kranj. Dne 23. februarja se je poročil naš agilni član, odbornik in tajnik Šmartinskega pododbora, tov. Berčič Mirko z našo članico Kosmina Romano. Obilo sreče v novem stanu in še marljivejšega delovanja v našem pokretu.

Tržič. Vse člane in članice obveščamo, da se bo vršil redni občni zbor naše skupine na praznik 25. marca t. l. ob 9 dop. v dvorani »Naš dom«, s sledečim dnevnim redom: 1. čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora; 2. poročilo: predsednika, tajnika in blagajnika; 3. poročilo nadzorstva; 4. volitev novega odbora; 5. volitev delegatov za občni zbor zveze JSZ; 6. smernice za bodoče leto in slučajnosti.

Odbor skupine prosi in opozarja vse člane, kateri nimajo potrjene oziroma žigosane legitimacije o plačani članarini, naj to takoj oddajo zaupniku ali odborniku, da se še do občnega zbora uredijo.

Papirničarji

Vevče. Življenje v naši tovarni se zadnje čase nekoliko oživlja, tako s strani podjetja, kot s strani delavstva. Podjetje izvaja zadnje čase precejšnjo racionalizacijo obratov, v kolikor pa ta še ni dogotovljena, se bo pa ta izvršila še tekom letošnjega leta. Seveda račun za vse to ne bo majhen, ter ga bo uprava družbe skušala prevesti na rame delavstva. Delavstvo se tega prav dobro zaveda ter se bo s svoje strani skušalo primerno pripraviti, tako da bo v času potrebe znalo svoje težke pridobljene pravice braniti. Le žal, da so se v zadnjem času pojavili neki preveč navdušeni borci, ki hočejo svojo borbenost vsiliti tudi drugim; če to ne gre zlepa, pa tudi z batinami, prav po balkansko. S tem pa delavstvu prav nič ne koristijo, nasprotno, samo škodujejo! Kajti razbijačev delavske solidarnosti je že več kot preveč in to izven delavskih vrst, zato smatramo, da je dolžnost voditeljev organizacije, da skušajo take incidente preprečiti, prizadete pa primerno poučiti, kajti kjer se prepričata dva, tretji dobičeki ima, v tem primeru podjetje. Naj si prizadeži vzamejo stvar na znanje ter skušajo to urediti tako, da ne bo škodovalo ugledu celotnega delavstva.

Vevčan.

Količevo. Po daljšem času smo imeli dne 10. marca ob 3 popoldne v društvenem domu v Dobu delavci iz papirnice Bonač svoj članski sestanek. Udeležba je bila dobra, lahko bi bila pa še boljša. Člani bi se morali zavedati, da so članski sestanki nekaki družinski razgovori, kjer se pretresajo in razčiščujejo vsa vprašanja. Čim temeljitejši so, tem večji so sadovi.

Sestanek je otvoril in vodil predsednik, tov. Jože Avsec. Najprej je poročal o notranjem organizatoričnem delu tov. France Bukovec. Navajal je razne težkoče, ki izvirajo največ zaradi nezavednosti ali pa zaradi predsodkov posameznih članov. Nezaupanje ali pa sumničenje napram posameznim članom ali funkcionarjem mora pasti, le na ta način bo mogoče dvigniti delavsko zavest in uveljaviti delavsko strokovno organizacijo v podjetju in zunaj podjetja. Dalje je poročal o delu obratnih zaupnikov in o raznih intervencijah. To delo ni lahko, vendar pa se je izvršilo v največ primerih uspešno, zlasti še, ker so našli na strani g. ravnatelja razumevanje in pripravljenost, da se vse nastale težkoče sporazumno in zadovoljivo uredi.

V imenu centrale je govoril tov. Marinček. Opozoril je zlasti na škodljive posledice, ki nastanejo za delavstvo in organizacijo, če ni med člani dovolj discipline in zaupanja. Organizacija more nositi odgovornost le za tista dejanja in seveda tudi za posledice takih dejanj, ki se izvrše sporazumno z organizacijo. Člani so tudi odgovorni za ugled organizacije. Ugled bo pa imela le takrat, če bodo imeli člani ugled. Iz tega ozira so vse obsodbe vredni anonimni dopisi, ki jih nekdo pošilja na funkcio-

narje organizacije in na vodstvo podjetja. Taka dejanja so prostaka. Kajti, če ima kdo kake pritožbe napram funkcionarjem, naj jih predloži odboru ali pa zaupnikom, kjer naj se take zadeve razčiščajo, in sicer iz oči v oči. Tako razčiščevanje organizacija celo želi, ker ji koristi. Če bi se pa temu ali onemu zgodila kaka neprijetnost ali krivica od strani podjetja, je del. strok. organizacija poklicana, da štiti svoje člane. Zaplotniki so pa delavstvu le v škodo in se jih bo moralo samo otresti.

K besedi se je oglašil še tov. Janez Groselj, ki je priporočal članstvu, da bi si osnovalo lastno gospodarsko zadrugo.

Ker so člani videli, kakšnega pomena in kako koristni so delavski sestanki, so sklenili, da se bo vršil vsak mesec redni sestanek.

Po dvehurnem zborovanju je zaključil tov. Avsec Jože sestanek s pozivom, da se prihodnjega sestanka udeležijo prav vsi člani.

Kovinarji

Krajevna bratovska skladnica na Jesenicah razglašala za mesec marec 1936 sledeči vrstni red zdravniške službe v nedeljah in praznikih, ki velja za vse družinske člane brez razlike na njih bivališče, in sicer: 1. marca g. dr. Čeh Milan; 8. marca g. dr. Kogoj Francisek; 15. marca g. dr. Čeh Milan; 19. marca g. dr. Kogoj Francisek; 22. marca g. dr. Čeh Milan; 29. marca g. dr. Kogoj Francisek.

Kamnik. Naša strokovna skupina kovinarjev v Kamniku je sklicala za nedeljo 8. marca ob 10 dopoldne v prostorih gostilne Rode svoj prvi redni letni občni zbor. Številna udeležba, tako od strani tovarišev kot tovarišic, priča, da uživajo skupinski funkcionarji od strani članstva polno zaupanje. Zbor je otvoril in vodil predsednik tov. Stare. Poročal je o dosedanjem delu skupinskih odbornikov. Poudaril je, da to delo ni bilo in po vsej verjetnosti tudi v bodoče ne bo lahko. Težko zaradi tega, ker nekateri tudi v delavskih vrstah, vsaj do sedaj ne poznajo one podrejenosti delavskim interesom, katera bi bila posebno še pri nas nujno potrebna. Tudi poročila ostalih odbornikov so bila zadovoljiva. Najbolj govorjen dokaz zaupanja je to, da so bili vsi dogovori tovariši in tovarišice izvoljeni ponovno v odbor s predsednikom tov. Staretom na čelu. Odbor se je tudi nekoliko razširil, da bo lažje vršil poverjene naloge. — JSZ je na občnem zboru zastopal strokovni tajnik tov. Rozman. V svojem govoru je poudarjal potrebo po vzgoji in izobrazbi, ki je tudi delavstvu nujno potrebna, ako hoče, da bo prišlo do boljših dni, pa tudi do pravega spoznanja, kje je resnica in kdo je res pravi pobornik za teptane delavske pravice. O težavah, ki jih te dni preživljamo, ne bomo pisali, predobro se namreč zavedamo, da od takih stvari delavstvo nima koristi. Več so nam interesi celote, kot interesi nas samih, zato tudi v tem pogledu vidimo interes celote, ki ga bomo branili in varovali do skrajnosti. — Tovariši, tovarišice! Vi pa v strokovno organizacijo, da bo naša sloga in edinstvo popolna. Naj živi delo in poštena delavska borba.

Lesno delavstvo

Duplica. Dne 28. februarja 1936 je bila podpisana kolektivna pogodba v podjetju Remec & Co. S to pogodbo je postavljen temelj, da se ustvari med delavstvom in podjetjem čimboljši odnos. Uredil se je tudi mezdni sistem, toda ni vnešen v pogodbo, ampak je, odnosno, kar se tiče akordnih postavk, sestavljen posebej, vendar pa tvori tudi ta mezdni sistem sestavni del kolektivne pogodbe. Važna določila v kolektivni pogodbi so tudi sprejemanje in odpust delavcev. Pri sprejemanju imajo prednost pri enakih sposobnosti tisti delavci, ki so bili odpuščeni zaradi pomanjkanja dela. Če so pa potrebne redukcije, se izvrše sporazumno z obratnimi zaupniki. — Žene porodnice zapuste delo dva meseca pred porodom. Ker dobe porodniško podporo šele šest tednov pred porodom, jim plača podjetje za 14 dni njihovo običajno mezdo. V pogodbi je tudi podrobneje določeno, kako se izvajajo §§ 219., 220. in 221. obrtnega zakona. V primeru boleznih pritiče delavcu, odnosno delavki za prvi teden polna plača poleg hranarine. — Če nastane v družini

bolezen ali smrt, ima delavec dva dneva plačani dopust, za obisk zdravnikov ali za posejanje ambulatorijev pa 50 din letno. Delavec ima plačano tudi zamudo, če se mora udeležiti nabora, volitev ali če je pozvan k obliki. Kar se tiče delovnega časa, se plača za prekournno delo ob delavnikih 50%, ob nedeljah in zapovedanih praznikih 75%, za delo pri kotlu pa 100% po višek. Prvi maj je prost in plačan. Družinski očetje, ki imajo štiri ali manj otrok, dobivajo 4%, tisti, ki imajo pa več kot štiri otroke, pa 5% doklado na bruto zaslužek. — Pogodba je veljavna za dobo enega leta. Po preteku enega leta jo je mogoče odpovedati vsakega prvega v mesecu. — Le v kratkem smo mogli navesti vsebino te pogodbe, podrobnejše se bo pa obravnavala na sestankih. S podpisom te pogodbe je zaključen skoraj dveletni boj za kolektivno pogodbo. Ni še vse tako, kakor bi želeli. Vendar je tukaj temelj, obenem je pa delavstvo doseglo, da se je pričel njegov položaj stalno izboljševati. In to je veliko, in bo tudi priznal, kdor dobro pozna naše razmere. Kolektivna pogodba je sad vztrajnosti in zavednosti delavstva, ki je, dasi je misel za njo pokrenila JSZ in tudi izdelala prvotni osnutek, in dasi je organizirano v dveh organizacijah, vendar nastopalo v vseh vprašanih skupno in disciplinirano. V tem pogledu naj se pride učiti k nam tudi Titan. — Resnici na ljubo moramo pa tudi povedati, da smo našli pri g. upravitelju Fajdigi Vladimiru popolno razumevanje. — Za delavstvo je podpisala kolektivno pogodbo Jugoslov. strokovna zveza ter Zveza lesnih delavcev in sorodnih strok v Ljubljani. Razprave je vodil zastopnik Delavske zbornice v Ljubljani.

Ježersko. V nedeljo, dne 1. marca, se je vršil v društvenem domu na Zg. Ježerskem večji strokovni sestanek tukajšnjega lesnega delavstva, katerega je sklicala Strokovna skupina lesnega delavstva na Ježerskem. Povod za ta sestanek so dale težke razmere, v katerih se nahaja tukajšnje lesno delavstvo. Naši delodajalci z majhnimi izjemami v celoti brskirajo vse naše zakonite pravice. Namesto izvajanja zakonov se preganjajo delavci, znižujejo plače in to brez vsakega predhodnega odpovednega roka, preganjajo in odpuščajo delavci, zlasti organizirani. Delodajalci nas hočejo imeti le za sužnje brez vsakih pravic. Organizacije so jim največji trn v peti, ker vedo, da bo delavstvo le potom organizacije prišlo do spoznanja svojih pravic, katere bodo kot enakopravni člani družbe tudi hoteli imeti. Na sestanku nam je tajnik Jugoslovanske strokovne zveze obrazložil položaj lesnega delavstva pri nas in drugod. Naznačil je razloge, zaradi katerih delodajalci preganjajo organizirane delavce. Delodajalci se zavedajo, da bo konec njihovega absolutizma in šikaniranja, če se delavstvo organizirano postavi v borbo za svoje pravice. Če danes, ko imajo kapitalisti nad delavstvom nadmoč, izvajajo reakcijo, preganjajo in odpuščajo delavske zaupnike, znižujejo že itak skromne delavske plače, brskirajo delavsko zaščitno zakonodajo, je to le znak njihove slabosti. Je to bojazen krivice pred pravico. Vse njihovo početje pa ne bo delavstva odvrnilo od poti, ki pelje k zmagi pravice nad krivico. Nobene še tako velike žrtve se delavstvo danes ne straši, ker se zaveda, da brez žrtve ni uspehov. Da bo pa naše delo plodovitejše, da bo naša borba lažja in uspešnejša, je nujno potrebno, da se ji pridruži sleherni delavec naše doline. Le če bomo složni in disciplinirani, bomo močni in kot taki zmožni izboljšati naš mizerni položaj. Zato pozivamo vse naše lesno delavstvo, da se nemudoma organizira in se z nami ramo ob ramo bori za naše skupne interese.

Kemični delavci

Domžale - Količevo. Dne 8. marca 1936 smo imeli kemični delavci iz Domžal in okolice članski sestanek v društvenem domu v Grobljah ob 10. uri. Za JSZ je poročal tov. Marinček, vodil ga pa je tov. Koželj. — Sestanka so se udeležili tovariši srednje dobro. Marsikaterega člana smo pogrešali. Se pač še ne zavedajo vsi, kako velikega pomena so taki članski sestanki. Na njih se razpravljajo vse tekoče zadeve iz podjetja, se razlože razna strokovna vprašanja in tudi pogloblja idejni namen in cilj organizacije, kdor se je sestanka udeležil, je vesel. Kajti na sestanku smo spoznali, kako velike, dasi težke naloge ima delavska strokovna organizacija in da je v nas velika sila. Toda ta sila bo prišla le tedaj, če delavci, če bo organizirana. Ker le tako more

služiti končnemu namenu. Na sestanku smo tudi določili program za delo. Kdaj bo prihodnji sestanek, bomo pravočasno naznanili. Toda že sedaj pozivamo, da se ga morajo udeležiti vsi člani. Le važen zadržek bo opravičeval.

Domžale. Podpisani Adlešič Miha iz Vira št. 42 se javno zahvaljujem JSZ za nepričakovano podporo, ki mi jo je podelila ob moji boleznih in težkih okoliščinah, ki sem jih imel v družini. Adlešič Miha.

Domžale. Naša skupina kemičnih delavcev v Domžalah je še mlada, komaj pol leta je, kar smo se organizirali pri JSZ. Ako pa pogledamo na delo, ki so ga za nas napravili tov. pri JSZ, ter s tem utrili marsikatero bridko solzo v naših družinah, si štejemo v dolžnost, da se na tem mestu javno zahvalimo tov. pri vodstvu JSZ. Vam pa, dragi tovariši, kliče: vsi v vrste krščansko soc. delavstva, da bomo nastopali kot en moč ter se borili za naše pravice, ki nam jih je moderna kapitalistična gospoda že toliko poteptala. Mi delavci se dobro zavedamo, da sedanja gospoda ne gleda na nas kot na ljudi, ki imajo dušo,

pogine v pomanjkanju. Veliko dela smo že zamudili, ker smo toliko let stali ob strani; veliko dela pa je še pred nami, ki ga moramo izvršiti, če hočemo, da bo tudi nam, ponižanim in razžaljenim, vzšla svetlejša zarja. Zato, tovariši, vsi na delo!

Stavbinsko delavstvo

Domžale. V nedeljo, dne 8. marca, je bil v gostilni g. Vinka Habjana v Domžalah širši sestanek stavbinskega delavstva, katerega je sklicala Jugoslovanska strokovna zveza. Sestanek je vodil tov. Dimc, ki je uvodoma poudaril namen sestanka z ozirom na bližajočo se sezijo stavbne stroke. O položaju stavbinskega in gradbenega delavstva sploh je obširno poročal tajnik JSZ tov. Lombardo. Stavbinskemu delavstvu se že vseskozi dela velika socialna, gmotna in pa tudi moralna krivica. Socialno zaščitna zakonodaja za to delavstvo čisto ne pride do izvajanja. Plače se iz leta v leto znižujejo, tako da sedanje plače že zdaleka ne zadostujejo več za najskromnejše preživljanje delavstva. V najskromnejšem položaju doseže stavbinski delavec 7 do 8 mesečno zaposlitev v enem letu. Kje naj dobi sredstva za preživljanje za ostalih 4 ali 5 mesecev, tega nihče ne vpraša. Med podjetniki vlada vedno ostrejša medsebojna konkurenčna borba in to seveda vse na račun delavskih plač. Plača povprečnega stavbinskega delavca profesionalista je padla že na tri dinarje, in celo pod tri dinarje na uro. Za pomožna in težaška dela pri stavbah in gradbenih delih sploh se plačuje danes po 2 do 2,50 din na uro, to se pravi, da pri teh plačah morejo vzdržati v delu samo tisti, ki imajo eksistenčno možnost doma. Zaradi pomanjkanja dela se tudi med delavstvom samim vrši konkurenčna borba, ker je delavstvo v strajni sili prisiljeno sprejeti delo pod vsakimi še tako slabimi pogoji. Tega se delodajalci vsekakor zavedajo. Zakoniti delovni čas v gradbeni stroki je 10 ur na dan. Delavstvo pa se marsikje zaposluje po 12, 14 in celo 16 ur na dan, ne glede na številne brezposelne delavce, ki nimajo prav nikakega zaslužka. Kako naj stavbinsko delavstvo zavaruje svoje gmotne, socialne in moralne pravice? To je težko vprašanje, vendar bi se dalo rešiti in to samo na ta način, ako se stavbinsko delavstvo enotno organizira v strokovni organizaciji.

Sestanek v Domžalah je pokazal, da vlada med stavbinskim delavstvom veliko razumevanja za akcijo enotne strokovne organizacije stavbinskega delavstva, ki naj bo pod okriljem Jugoslovanske strokovne zveze. Znatno število stavbinskega delavstva je že sedaj organizirane v JSZ in to zlasti iz domžalske okolice. Treba pa bo organizacijo razmahniti tudi na ostale kraje, in sicer na vso dravsko banovino.

Da se to čimprej izpelje, se bodo v bližnjem času vršili sestanki, kakor tudi shodi stavbinskega delavstva v posameznih okoliših. Tak shod se bo vršil v nedeljo, dne 5. aprila, za stavbinsko delavstvo kamniške okolice. Na tem shodu se bo položil temeljni kamen za zgradbo močne in enotne strokovne organizacije stavbinskega delavstva. Na ta shod že danes opozarjamo vse stavbinske delavce kamniškega sreza, ki jim je na tem, da si po geslu: »Vsi za enega in eden za vse« izboljšajo svoj bedni položaj.

Volitve obratnih zaupnikov

v tovarni Doctor in drug

Inspekcija dela je odredila ponovne volitve obratnih zaupnikov v tej tovarni za 14. marca po rednem postopku. Delavstvo te tovarne je zdaj že dalj časa brez svojih zakonitih predstavnikov, kar se močno čuti. Torej mezdno gibanje in volilni boj, vse naenkrat. Zato so delavci, predvsem in celo iz zaupniških vrst organizacije rdečih, izrazili željo, da bi za sedaj medsebojni volilni boj izostal. Sporazumeli bi se naj na skupno listo, da bi tako dokazali vodstvu podjetja enotnost in zavest celokupnega delavstva, kar je v teh časih nujno potrebno. Nepotrebno borbeno razpoloženje za volitve bi s tem odpadlo, ker pa v vrhovih marksističnega pokreta teh želja svojih članov ne razumejo in nočejo razumeti, so odredili, da mora delavstvo v boj in da se ne sme sprejeti nikakšen medsebojni sporazum. Tovariši, da sedaj veste in vidite, kdo so tisti, ki jim ni mar za toliko potrebno skupnost delavstva. Kapitalist zlomljene moči ljudstva rabi in tudi rad vidi, zdaj pa recite, kdo je potem kapitalistični zaveznik, ali organizacija krščanskih delavcev, ki hoče skupnost vseh delavcev, ali socialdemokratje, ki naravnost diktirajo, da do skupnosti, osobito to v času meznega boja, med delavstvom ne sme priti. Zato volite in pokažite, da tako nerazumevanje delavskih teženj odklanjate. **Volite belo glasovnico**, tako da jo v kuverto denete čelo, vse glasovnice drugih barv pa raztrgajte in tudi denete v kuverto. Kuvert ni treba zalepiti, marveč samo zapreti. Volitve se vrše cel dan, nikdo naj ne izostane od volitev. Nihče ne sme braniti, ne mojstrer, ne ravnatelj, da od dela ne bi smeli na volišče. Pokažite svojo delavsko zavest in storite svojo dolžnost. Vsi volite in agitirajte za listo **Jugoslovanske strokovne zveze**, njena lista ima za kandidate najboljše ljudi. **Bela glasovnica** je prava.

Viničarji

Na praznik sv. Jožefa ob 9. uri se bo vršil redni obč. zbor Strokovne skup. viničarjev v Mariboru. Dnevni red običajen. Potrebno je, da pridete vsi člani in privedete s seboj tudi neorganizirane. Zborovanje bo v prostorih Jugoslovanske strokovne zveze v Delavski zbornici (pritličje, vhod zadaj na dvorišču). O važnih zadevah viničarskega stanu in delu organizacije bo poročal tov. Rozman Peter, tajnik JSZ.

Zaradi zakona - po zakonu preganjan!

Predzadnji teden smo imeli tukaj v radgonski okolici priliko videti, kako so nosili vinogradniki domači svojem viničarju — ob navzočnosti izvršilnega organa tukajšnj. okr. sodišča — njegov siromašni inventar iz stanovanja — viničarije. — Gospodar, vinogradnik Neubauer Anton, inozemec iz Avstrije, je deložiral viničarja Ivana Fridau in se pri tem poslužil naših zakonov in uredb, dočim se dolžnostim, ki mu jih jugoslovanska zakonodaja (na pr. Uredba viničarskega reda) nalaga, kar na celem izmika. Ozadje navedenega je sledeče: Ivan Fridau, že starček v 73. letu, se je pred nekaj leti s svojo družino priselil v viničarijo omenjenega vinogradnika. Dočim se je s prejšnjim vinogradnikom nad 20 let dobro razumel, bil pravično plačan in mu tudi zvesto služil (izselil se je le zaradi prodaje posestva), je pri tem gospodarju moral kmalu iskati zaslužka za delo in drugih pogojenih in obljubljenih deputatov pri viničarski komisiji že v letu 1934, kjer je pravico tudi dosegel. Iz maščevalnosti pa mu je gospodar zato v letu 1935 odpovedal službo, a zaslužka pa mu tudi to leto ni izplačeval in ničesar drugega dal, kar je imel po pogodbi obljubljenega. Viničar je pričel iskati drugo službo, katere pa zaradi pomanjkanja viničarij in zaradi svoje starosti ni mogel dobiti ob pravem času. Gospodar je sicer kazal pripravljenost, da ga še nadalje obdrži v službi, toda pod pogojem, da mu viničar odpusti zadržani zaslužek (ki je znašal čez 1000 dinarjev), česar pa viničar ni mogel privoliti. Ker mu pa gospodar dolžnega zaslužka tudi ni hotel izplačati, ga je viničar moral ponovno tožiti ter je pravdo tudi dobil. Zakoniti rok za izselitev viničarja je že potekel, ker pa se tja, kjer je končno vendarle dobil službo, še ni mogel vseliti, je gospodar predlagal pri sodišču deložacijo, ker je viničarju ob pravem času odpovedal službo. In zgodilo

Jože Gostinčar:

Kmečki dolgovi

Po kapitalizmu povzročena gospodarska kriza je zadela v živo vse delavske stanovne. Tako seveda tudi kmečko gospodarstvo, ki je bilo že samo po sebi od nekdaj v krizi in dolgovih. Sedaj je kriza poljedelstva postala resno gospodarsko vprašanje, ki potresa svetovno gospodarstvo. Kmečko ljudstvo je prezadolženo in pri vsej pridonosti ne more do blagostanja. V tem položaju kmečkega ljudstva so se začele odpirati oči celo politikom, da so začeli misliti, kako bi se moglo poljedelcem pomagati. Izmislili so si že več načinov in »žavb«, pa ni bilo nič primerno dobrega. Končno je padla misel, da je treba kmeta razdolžiti.

Med kapitalisti in tudi drugod so vzbudili »kmečki dolgovi« neverjetno veliko šuma. Po vsem izgleda, kakor da bi bili kmetje vzrok sedanje denarne krize. Kmet ne plačuje dolgov in ne obresti, to se sliši danes od onih, ki upravljajo denarne zavode. Res je, da kmet in obrtnik sedaj, ko je pobila sadove njihovega dela kapitalistična toča nepotrebnega bankarstva, ne moreta plačevati svojih dolgov. Res je pa tudi, da so kapitalistične spekulacije denar kmetov, delavcev, služkinj, obrtnikov in uradnikov, v kolikor so ga vlagali v hranilnice, po raznih kanalih prisvojile v svoje namene in ga deloma zapravile, deloma pa spravile v razna »sigurna« podjetja, ali pa v tujino, odkoder ni povratka. Privlačna sila so bile ogromne obresti, korupcija, lahkomišelnost in nezaupanje lastni državi.

Kmet in obrtnik nista imela nobenega pravega gospodarskega varstva. Vladal je in še vlada tako zvani »gospodarski liberalizem«, ki dopušča vse, kar služi kapitalistični spekulaciji in morali. Politika je imela polno drugega posla in ni imela časa se brigati, da bi ustvarila potrebno varstvo malemu gospodarstvu. Kapitalistično »poštenje« in spekulacija, pa tudi zapravljivci, so imeli prosto pot plodonosnega posojevanja in lahkomišelnega zapravljanja, zaradi česar mora danes trpeti vse pošteno ljudstvo. Delo, najsi bo kmečko, obrtniško, rokodelsko in vsako drugo, je v oblasti denarja in s tem spekulativnega kapitalizma. Ljudsko-gospodarskih organizacij, ki bi bile sposobne vsaj omejiti organizirano kapitalistično izkoriščanje ljudstva, danes ni. Posameznik se pa sploh ne more braniti.

Da bi se kolikor toliko popravile gospodarske razmere in to posebno kmečke, poskušajo nekateri to doseči z nekakim razdolženjem kmetov. Ta misel je sama na sebi za dolžnike zelo privlačna, toda našla je tudi močan odpor med nezadolženimi kmeti. »Jaz sem »šparal«, pritrgoval sebi in družini marsikaj potrebnega; moj sosed je pa drugačen: On se rad postavi, gre v gostilno in družbo veselih ljudi, kar seveda stane. Sedaj je med zadolženimi, pa upa na nagrado z odpisom velikega dela dolga. Mi pa, ki smo »šparali« in garali, bomo pa najbrže imeli čast plačevati take dolgove. To bi bilo javno pohujšanje.« Tako govorijo kmetje sami. Nikakor se pa ne sme misliti, da so vsi kmečki dolgovi nastali lahkomišelnost. Ne! Nikakor ne! Razne nesreče, slabe letine, družina, orodje, poprava poslopij, potrebne nove zgradbe, razne plačilne dolžnosti, pa tudi dostikrat pretirano velike dote, obleka itd. so velikokrat vzroki zadolženja. Sicer pa sedaj naš slovenski kmet še ni tako na »tujem psu«, kakor so kmetje v Srbiji. Zanimivo je, kaj piše o tej kmečki

se je! Viničar je bil s svojim siromaštvom, z bolno, 72 let staro, v bolniški postelji ležečo ženo, postavljen pod milo nebo kraj ceste.

In zakaj? Zato, ker je bil že star, od dela izčrpan in zato, ker si je upal klicati na pomoč zakonito pravico, pravico radi zadržanega in odtegnjenega zaslužka, katero mu je kršil njegov delodajalec. Padla je žrtev v boju za pravico!

Reven slovenski delavec-viničar je bil zato, ker se je moral poslužiti zakona — da bi za svoje težko delo dobil tudi plačilo —, da je izterjal zaslužek — po zakonu, katerega se je poslužil krivični in ošabni Nemec iz Avstrije, vržen na cesto!

Vinogradniki so nam že večkrat očitali, da se zavedamo samo pravic, ne pa tudi dolžnosti. Pometite prej pred svojim pragom! Niste upravičeni nam metati takih očitkov, dokler sami niste boljši!

mizeriji »Politika«. Samo kratko: Neki seljak iz Slatine je izjavil: »Pri nas od sto ljudi ne dolguje samo desetina. Dolgujemo več kakor imamo po sedanjih vrednostih posestev, živine, žita in sadja. Petkrat večja imovina bi ne zadostovala za dolg in obresti, dolg je potrebno znižati za 70%. — Neki seljak iz Rakovice je dejal: Rakovčani se bodo razdolžili, če jim bo pomagal sv. Nikola. Nam ne more nihče pomagati, prišel je čas, da se briše. — Neki posestnik iz Samajla misli, da bi mogla pomagati javna dela. — Milorad Bošković iz Premeče se ni hotel izjaviti, ker je tudi »pomagal« kmetom s posojili. V tem kraju se plačujejo obresti do 60%. Greh bi bilo se ozirati na banke in bankirje in na druge »zelenashe«, ki so se zadolževali v milijone in denar razposojevali kmetom po zelenaskih (oderuških) obrestih.

Iz tega je razvidno, da so v prvem redu zadolženja kmetov krivi oderuhi, ki so pri posojilih delali velike dobičke in kmete sigurno nagovarjali za posojila. V drugem redu je pa kriva nevednost in lahkomišelnost seljakov samih, ki so sedali na lim spekulantom, ki so dajali posojila na menice po 5% mesečnih obrestih. V takih razmerah ne bi pomagal noben odpis dolgov, brez zakonitih varstvenih odredb, v zadolžitvah in obrestih. Zadolžitev in najvišje določena obrestna mera pa bi se v nobenem primeru ne smela prekoračiti. Menična posojila za kmetijstva bi se morala pod najstrožjimi kaznimi prepovedati, ker so menice smrt kmečkemu gospodarstvu.

Da se razdolži kmečki stan, naj se vračanje dolgov raztegne do 30 let. Obrestna mera

Viktorijan Demšar.

Delavski oče

(Misli za kršč. delavski praznik.)

Nisem še videl in najbrže tudi Ti še nisi videl nikakšne slike rednika Kristusovega — sv. Jožefa, pravičnega moža, na kateri bi se videlo, da je mož življenjske preizkušnje naslikan kot imovito oblečen, kot lepo rejen, kot brezskrbnež; pa najsi bo sam zase upodobljen, ali poleg Matere-Device in Kristusa-dečka.

Vsak pravi umetnik pač dobro ve, da je bil sv. Jožef — delavec. Sebe je moral preživljati z delom svojih rok in skrbeti za telesno življenje od Boga mu poverjenih najčistejših oseb: »Jožef, sin Davidov, ne boj se vzeti k sebi Marije, svoje žene; kar je namreč spočela, je od svetega Duha. Rodila bo Sina, ki mu daj ime Jezus, zakaj on bo odrešil svoje ljudstvo njegovih grehov.« (Mt 1, 20—21.)

Ni imovito oblečen. Preprosta halja in skromen plašč ogrinja njegovo moško telo, v katerem je čisto srce in pravična duša. Roke pa so v delu utrjene. Skrb je zarezana v njegovo lice, trpljenje in preizkušnje — vse to je razlito na obrazu. A iz oči njegovih vedrost in silna moč in ljubezen sijajo!

Takega si more predstavljati naš duh in ga upodabljati umetnik: Delavec, sv. Jožef, ki je zavetnik vsakega delavca in zlasti še kršč. delavskega očeta.

Povsod srečavaš delavskega očeta. Čudno in prečudno je mršav njegov obraz. In kaj vse govori ta obraz! Življenje je zarisano na licih in vse govori:

Četudi mi borne strehe — kot Jožefu nekoč — ne privoščite vi, ki posedujete bogastvo, in četudi me na cesto mečete, vi brezsrčni z mojim trpljenjem oblagodarjeni, kot Jožefa v oni sveti noči,

in četudi me zaradi borbe za pravico, ki tudi meni pripada in mojim dragim, preganjate, kot Jožefa nekoč v begu v Egipt,

in četudi si z največjim poniževanjem in žrtvami skorjico kruha priborim, kot Jožef nekoč v tujini —

vendar moje srce še nosi Ljubezen, še nosi ogenj za Resnico, še nosi moja duša vero v Pravico!

Verujem v to in moja družina veruje, da duh človeški, ki je odsev najvišjega Duha: Boga — je močnejši kot sila meča in kanonov, ki je človeška, in ta duh, ki se za resnico in pravico in ljubezen do svojih bori, se ne da okovati v okove železa in ne zapreti med stene ječe...

naj se zniža za dolgove na 4%. Vsak prestopnik naj se strogo kaznuje z zaporom. Za novo zadolževanje kmečkih posestev naj se zakonito določi najvišja zadolžitev, ki naj v nobenem primeru ne presega polovice nepremičninske vrednosti posestva. Tudi poročstva kmetov, in tudi vseh drugih, naj se omeje na zgoraj označen primer o zadolževanju; ker ustvarja vsako poročstvo tudi resnični dolg. Porokovati naj bi ne smel nihče, ki ima do polovice zadolženo posestvo.

Ako bi se to uzakonilo, bi bil rešen kmečki stan težkega bremena prezadolžitve. Zapravljeni posestniki bi morali biti osebno izključeni prejemanju posojila. Javna morala pa tudi osebni ugled zahteva od vsakega človeka, da plača svoje dolgove. Tako naj stori tudi kmečki posestnik. Sredstva pa, ki bi imela služiti za razdolžitev, naj se porabijo za javna dela, kar bi koristilo kmetom samim in pa drugim delavskim slojem. Torej pomagati se more kmečkemu ljudstvu, da bo samo lahko plačalo dolgove z dolgimi plačilnimi roki. Z javnimi deli pa je treba pomagati, da bodo ljudje imeli zaslužek in s tem postali sposobni za nakupovanje živil, ki jih pridelujejo kmetovalci. Naj nihče ne slepomiši s kmeti in njihovimi dolgovi, tudi ne v politiki, tega kmečki stan ni zaslužil.

Sicer bo pa kmetom in drugim delovnim stanovom zasijalo lepše sonce, ko bodo spoznali, da je v smotrni krščansko-socialistični organizaciji tista sila, s katero jih bo Bog rešil kapitalistične more po samopomoči v strnjeni organizaciji. Zato pa vsi resni in pošteni možje vseh delovnih stanov in nesebični, strankarsko-političnih stremeljenj prosti izobraženci — na krov!

Gospodarsko delo nujno kliče vse!

Delavski oče pa tudi vem, da je duša človekova prav ista pri vseh: podobna božja. Zato jo pa hočem sebi in svojim ohraniti z žrtvijo neoskrunjeno, če jo človeški nevredneži: poživinjenji hočejo oblatiti in jo ubiti!

Kako smo si krščanski delavski očetje sorodni z Jožefom — tesarjem!

Zavetnik naš: Ti v borbi nisi opešal. Daj še v mojo in vseh delavskih očetov duše vlivati tisto svojo moč in vedrost, ki je pri otrocih božjih doma!

»Ko je Herod umrl, glej, se angel Gospodov v spanju prikaže Jožefu v Egiptu in pravi: »Vstani, vzemi dete in njegovo mater in pojdi v izraelsko deželo; zakaj pomrli so, kateri so stregli detetu po življenju.« In vstal je, vzel dete in njegovo mater in prišel v izraelsko deželo.« (Mt 2, 19—21.)

Herod-zatiralec in prešuštnik je izginil.

Verujem, da bo tudi moderni Herod — brezsrčni kapitalizem — potisnjen in da bo v obljubljeni deželi, na širni zemlji, ki jo je Stvarnik dal za vse človeške otroke, tudi delavski oče našel svoje pravice.

Krščanski delavski oče: Za to Tvojo vero Te zavidam in za mir, ki ga svet ne more dati!

Kam to pelje?

Pred letom dni ravno v tem času se je govorilo in pisalo, da namerava Kruppov železni koncern graditi v Jugoslaviji, in to neke v bližini Zenice, nove železarnice. Letos naj bi to postala resnica. Kruppov koncern namreč kupuje železarno v Zenici in jo namerava potem temu primerno preurediti v moderno železarno, kot je sedaj pri nas na Jesenicah in Javorniku.

Zahteva od strani srbskih gospodarskih krogov, da se mora prenesti vso važnejšo industrijo v osrčje države, ni nova. Znan nam je Savičev načrt, ki je leta 1925 in pozneje dvignil pri nas veliko prahu. Pa tudi pozneje, vsa leta se o tem govori in dejansko tudi izvaja. Tako so slovenski rudniki izgubili na račun državnih in privatnih rudnikov na jugu naše države, že do 50% dobav, ki so jih imeli za drž. železnice.

N a m e š č e n e c

Važen sklep slovenskih nameščencev

V nedeljo, dne 23. februarja, je zboroval nameščenski odsek Delavske zbornice. Povod za sklicanje tega odseka je dala novica, da je v finančnem ministrstvu pripravljen amandman o izpremembi pokojninskega, kakor tudi bolniškega zavarovanja. Zaradi velike važnosti so se zborovanja udeležili skoraj vsi delegatje, dočim se je radi odsotnosti delegata, ki bi moral biti o stanju najbolje informiran, predsednik odseka tov. Zemljič zelo pritoževal.

Kakor je bilo razvidno iz pripravljenih amandmajev, rešujejo pokojninsko zavarovanje v tem smislu, da bi bilo po državi več nosilcev nameščenskega pokojninskega zavarovanja. V tem bi bila v glavnem nevarnost centralizacije odstranjena. Z ozirom na to pa, ker se lahko amandman tekmo debate še veliko izpremeni, je bilo potrebno, da slovenski nameščenci primerno poudarijo svoje stališče, zlasti, ker dotičniki, ki so pripravljali amandman, niso zaslišali mnenja nameščencev. Naše stališče smo članstvu že ponovno jasno obrazložili, a da isto še podčrtamo, je naš zastopnik podal naslednjo izjavo:

»Strokovna zveza privatnih in trgovskih nameščencev izjavlja, da je odločno za to, da se pokojninsko zavarovanje razširi na vso državo. Za dosego tega cilja bo nudila tovarišem izven teritorija, kjer pokojninsko zavarovanje še ni izvedeno, vso moralno pomoč. Kar pa se tiče Slovenije same, ki že uživa blagodat pokojninskega zavarovanja, pa velja naša skrb takojšnji uvedbi pokojninskega zavarovanja za trgovske pomočnike, ki so bili dosedaj od zavarovanja izključeni.

Zahtevamo z vso odločnostjo, da se pok. zavarovanje uvede ločeno za nameščence, kajti iz slabih izkušenj, ki so jih napravili v drugih državah, kjer so imeli uvedeno pok. zavarovanje za nameščence in delavce skupno, sledi, da naj se podobnih, neplodnih eksperimentov pri nas ne dela.

Načrt SUZORA glede pokojninskega zavarovanja zavračamo, ker je že v svojem temelju pogrešen ter bi imeli nameščenci od njegove izvedbe več škode nego koristi. Označiti ga moramo kot nesocialnega.

Vse svoje sile pa moramo slovenski nameščenci zastaviti proti centralizaciji pokojninskega zavarovanja, kajti uverjeni smo, da Slovenija ne bi imela od pokojninskega zavarovanja onih koristi, kot jih je imela dosedaj. Ne samo to, da bi se že obstoječe premoženje, katerega so nabrali slovenski nameščenci v teku desetletij, preselilo iz naše ožje domovine, temveč bi ne bili tudi pri nadaljnji participaciji deležni v taki meri, kakor nam po nadaljnji participaciji premoženja pripada. Ker Slovenija itak trpi veliko siromaštvo na kapitalu, bi jo podobna odtegnitev zelo prizadela.

Glede novelizacije zakona o pokojninskem zavarovanju pa je naše mnenje od referentnega v toliko odvojeno, ker smo za to, da se obenem z razširitvijo zavarovanja izvrši tudi novelizacija. Vzroki, ki utemljujejo naše stališče, so naslednji: Starostna kakor tudi službena doba, ki je v veljavi sedaj, je odločno previsoka, na kar je naša zveza že ponovno

Sedaj se zopet nekaj govori o znižanju. Tako gre postopoma vse navzdol in kmalu bo Slovenija gospodarsko docela uničena. Rudarji so že do skrajnosti obubožani, pa vendar temu igranju še ni konca. Sedaj naj pride na vrsto še železna industrija, ki edina daje redno za služek našemu delavstvu.

Bo morda kdo rekel, da branimo kapital. Ne! Mi branimo samo življenje našega delavstva, kajti dobro se zavedamo, da se kapital lahko preseli, ko tisoči delavcev in njihovih družin ostaja v brezupnem položaju.

V tem so delavski zastopniki na odločilnih mestih že podvzeli potrebne korake. Pred dnevi je odšla v Belgrad deputacija rudarjev, prav tako pa tudi deputacija z Jesenic, da predložijo odločilnim krogom vse strašne posledice, ki bi iz tega nastale za slovensko delavstvo.

opozarjala. Ne samo, da v današnji dobi nameščencev vsled bolj intenzivnega dela prej izhira, je njegov umik potreben iz razloga, da napravi prostor mlajšim nameščencem. Kakor se zahteva uvedba čim nižjega delovnega časa, da pride do zaposlitve čim več ljudi, iz istega vidika, naj se skrajša službena doba pri pokojninskem zavarovanju. To skrajšanje pa bo najlažje doseči ob razširitvi pokojninskega zavarovanja, ker se bo zakon ob tej priliki gotovo nekoliko izpremenil ter naj se med drugimi izpremembami vstavi tudi to zahtevo. S tem bi odpadla ponovna nameščenska borba za skrajšanje službene dobe.

V ostalem pa se strinjamo z izvajanjem nameščenskega referenta ter le želimo, da se vse nameščenske organizacije v boju proti opaznim, ki ogrožajo naš Pokojninski zavod, solidarizirajo.

Prisotni delegati nameščenskih organizacij so sprejeli nato soglasno (razen socialistov, ki bodo stvar še predložili svojemu plenumu) naslednji predlog: Pokojninsko zavarovanje naj se razširi na vso državo ter pritegne v zavarovanje tudi trgovske sotrudnike in zobne tehnike ter strojnike z izpitom. Zavarovanje naj se izpelje potom avtonomnih zavodov v Ljubljani, Belgradu, Zagrebu, Sarajevu ali Novem Sadu. Kot vodstvo naj se ustanovi Zveza pokojninskih zavodov, ki naj ima nalogo, da skrbi za skladno izvrševanje predpisov in uredb in pospešuje skupne koristi, regulira prestopanje zavarovancev od enega zavoda k drugemu, da je poslednja instanca v razsodiščnem postopanju, skrbi za enotno upravljanje itd. Nikakor pa zveza ne bi smela posegati v samoupravne pravice posameznih zavodov. S tem bi bilo premoženje posameznih zavodov dano v izključno upravo in uporabo dotične pokrajine.

Najvažnejša točka, ki jo predvideva potom SUZORA pripravljeni amandman, določa, da

naj plačila za višje zavarovanje dosegajo le 25% rednega prispevka. Na ta način bi plačevali v višje zavarovanje zavarovanci I. razreda samo 2,50 din, a deležni bi bili vseh datatev in ugodnosti, kot zavarovanci, ki plačujejo po 30 din. Da bi tako zavarovanje kaj hitro propadlo, ni potreba biti izboren računar, da uvidiš nemogočo izpeljavo te zamisli. Poleg tega nov predlog določa tudi izplačevanje brezposelnih podpor pri bolniških zavarovalnicah, kar je tudi izključeno, ker danes blagajne krijejo komaj stroške za zdravljenje. Naloga plačevanja brezposelnih podpor pa leži na borzah dela, kamor plačujemo zavarovanci predpisane prispevke. Glede izpremembe predloženega načrta sta se podala v Belgrad predsednik in podpredsednik Trgovske bolniške blagajne v Ljubljani, vendar svoje naloge nista mogla izvršiti, ker je bil minister za soc. politiko istočasno v Zagrebu.

Ker je na vsak način treba preprečiti sprejetje predloga o bolniškem zavarovanju nameščencev, so navzoči delegati soglasno sklenili nasloviti na ministra za soc. politiko resolucijo, v kateri zahtevajo, da naj se najprvo glede izpremembe zaslišijo nameščenske organizacije, ki naj povedo svoje mnenje, šele potem naj se preide k predložitvi predloga narodni skupščini.

Ob tej priliki je naš zastopnik izrazil svoje začudenje, kako je mogoče, da se pripravljajo razne uredbe, izpremembe in novi zakoni, ne da bi poprej poizvedelo za mnenje nameščencev, ki se jih vendar vse to živo tiče. Dolžnost odločilnih krogov bi vendarle bila, da najprvo zasliši mnenje prizadetih, šele potem naj pride k izvršbi. Proti takemu postopanju moramo nameščenci dvigniti primeren protest. Predsednik pojasni, da bi se tako zaslišanje moralo izvršiti že v smislu zakonov, ki to predpisujejo, vendar se odločilni krogi za to ne ozirajo ter gredo preko njih.

Seja je pokazala, da so slovenski nameščenci, kadar se gre za obrambo svojih pravic, popolnoma složni in ne poznajo razprtij.

Ureditev službenih pogojev in gibanje nameščencev v l. 1935

Iz poročila naše nameščenske internacionale

Kljub padcu in zmanjšanju mednarodnih trgovskih odnosov število zasebnih nameščencev po vseh državah stalno narašča. Tako n. pr. so se v Angliji v desetih letih skoraj podvojili. To naraščanje zasebnega nameščentstva pa ni samo posledica večjega razvoja industrije in naraščanja števila malih obratov, kar večkrat vodi preko dejanske potrebe, marveč tiči vzrok v preokretu posameznih gospodarskih panog v gotovih državah, zlasti pa povečanje bančnih kreditov in zavarovalne stroke.

V naslednjem navajamo položaj oziroma pridobitve nameščencev v posameznih državah. Ti podatki so v toliko zanimivi, ker iz njih vidimo, kaj bi bilo tudi pri nas dobro uvesti.

V Belgiji so uvedli 48urni teden za vse one nameščence, ki niso zaposleni v pisarnah. Pri tem pridejo v poštev predvsem trgovski pomočniki. Teh 48 ur pa se mora razdeliti tako, da na en delovni dan ne pride preko 9 ur dela. Ta pogoj velja za one, ki hočejo imeti v soboto prost.

Cile: število inozemskih nameščencev, ki so zaposleni v tej državi, sme znašati v enem in istem podjetju največ 15%, dočim morajo ostalih 85% tvoriti domačini. Ta zakon je bil sprejet iz razloga, ker se je opazal vedno večji dotok inozemskih nameščencev, ki so grozili popolnoma izpodrinuti domače nameščence.

Na Finskem so v letu 1934 sprejeli zakon, v smislu katerega se smejo prodajalne odpirati šele ob 8. uri in zapirati najkasneje ob 18. uri. (Tudi za nas bi bilo to posnemanja vredno.) Delovni čas je 8 ur dnevno in največ 47 ur tedensko. V štirih tednih se sme napraviti največ 48 nadur, letno pa največ 200. Vse nadure pa se morajo plačati s 50% prebitkom. Po 10 letih znaša dopust 1 mesec. (Kakor vidimo iz

teh poročil, je Finska v socialni zakonodaji daleč pred nami. Pa kljub temu njena trgovina bolje uspeva kakor naša, dasiravno delajo skoraj še enkrat manj. Kaj bi rekli naši delodajalci, ako bi mi predlagali podobne ugodnosti za nameščence?)

V Franciji je zveza krščanskih nameščencev stavila predlog, da naj se dotok v nameščenski stan omeji zakonitim potom. Predvsem naj vsak novi reflektant dokaže svojo usposobljenost s spričevali, preden se ga sprejme v nameščenski stan. Pri redukciji osebja naj delodajalec vedno potrebo redukcije dokaže. Prepoved naj se dogovore med delodajalci, ki imajo cilj izključiti od namestitve nameščence, ki so bili odpuščeni iz enakih podjetij. Prepoved naj se zaposlitev državnih in drugih javnih nameščencev v zasebnih podjetjih.

V Angliji so uvedli zaščito mladoletnih nastavlencev (izpod 18 let starosti). Normalni delovni čas mladostnikov sme znašati tedensko največ 47 ur. Pri kupičenju dela ali v sezoni smejo vršiti nadure, vendar ta doba ne sme presegati 6 tednov in nameščencev ne sme izvršiti več nego 50 nadur letno ali 12 nadur v tednu.

Na Švedskem je število zasebnih nameščencev v zadnjih 25 letih porastlo od 100 na 230 tisoč. Nujno potrebna je primerna trgovska izobrazba, ker so ugotovili, da je od gornjega števila samo 25% nameščencev, ki imajo primerno trgovsko izobrazbo.

Tudi v Švici se je dvignilo število zasebnih nameščencev v desetih letih od 143 na 190 tisoč. Zanimivo pa je to, da je v tej državi pripisati porast v povečanju malih obratov, kakor tudi porastu švicarskega kapitala in s tem večjih kreditnih in denarnih poslov.

V Češkoslovaški so sprejeli nov bančni zakon, ki popravlja svoječasno naredbo o štedenju, ki je zelo prizadela bančne nastavitelje. Poleg tega novi zakon določa tudi to, da se morajo pokojninski skladi posameznih bank voditi ločeno od drugih sredstev in to tako, da v slučaju poloma podjetja bančni pokojninski sklad za uradništvo ne propade, temveč ostanejo ta sredstva nedotaknjena.

Sovjetska Rusija. Drž. trgovsko ravnateljstvo je v sporazumu s centralnim odborom trgovskih nastaviteljev določilo nov način plačila za nastavitelje. Po tem novem določilo dobe nastavitelji prodajalen plačo, ki je odvisna od napravljenega prometa. Vsaka pogodba pa mora vsebovati tudi določbo naj-

nižjih prejemkov, katere mora nastaviteljenec dobiti, bodisi da je bil promet dovolj velik ali premajhen.

Svoječasno je Zveza narodov izdala **uredbo o delovnem času**. Na žalost so to uredbo do sedaj podpisale samo naslednje države: Bolgarija, Mehika, Nikaragua, Španija in Urugvaj. Dočim je Avstrija ratificirala uredbo samo pogojno. Vse druge države k tej uredbi sumljivo molčijo.

Kongres naše internacionale se bo vršil dne 15. in 16. maja t. l. na Češkem. Zanimiva bodo sledeča predavanja: Sedanji in bodoči pomen kršč. nameščenskih strok. organizacij; Usoda mladostnih nameščencev; Kako naj pomagamo starejšim nameščencem itd.

Jože Keršič - 70 letnik

Redki so že tisti, ki so s Krokom vred zagrabili lopato in pričeli obdelovati stroj človeške družbe na novih kršč. soc. načelih. Gospodarstvo se je razvijalo v kapitalistični smeri, dočim so delavsko gibanje obdelovali zgolj socialno demokratski petelini, ki so večjo pažnjo posvečali svetovnemu nazoru in po njej strankarsko politični grupaciji slovenskega delavca, kakor pa smotrni in pozitivni delavski borbi in njegovi gospodarsko socialni obrambi pred kapitalističnim valom.

Eden izmed teh je bil tudi naš Jože Keršič iz Most pri Ljubljani. Rad se spominja in pripoveduje, s kakim veseljem in navdušenjem so se oprijeli pod dr. Krekovim vodstvom novega krščanskega gibanja med slovenskim delavstvom. Zaprek, ovir, neprilik in prav prostaškega obnašanja od nasprotnikov nič koliko; žrtev, potrpljenja vse polno, toda niso odnehali. S še večjim ognjem so se borili ti naši tovariši v prvih vrstah in tako pripravljali njivo, na kateri je zrasla naša Jugoslovanska strokovna zveza, ki v vseh poštenih in dobro-

hotečih ljudeh vzbuja dandanes zanimanje in veliko veselje nad zdravim, načelno globoko zasidranim delavskim pokretom.

Med vso 40-letno dobo je Jože spremljal delo naše organizacije. Njen član je še danes in ne mine teden, da ne bi enkrat ali dvakrat pogledal v naše prostore in radoveden sprašuje, kako in kaj. S smehom na obrazu in velikim zadovoljstvom posluša vesti o gibanju in delu.

Kakor se je naš pokojni Krok počutil vedno mladega, prav tako je tudi naš Jože Keršič še vedno mlad in kljub svoji sedemdesetletnici komaj čaka, da se s kako delavsko družbo povzpne na Krekov Prtoč in še enkrat obiše kraj, ki je bil Kreku tako pri srcu.

Mladostni duh, to je značilna poteza naših veteranov, tako Keršič, tako Gostinčar, tako drugi ostali. Vedno sveži, veseli, notranje zadovoljni, polni zavesti, da so svoje življenje posvetili sreči in blagostanju delavcev. Ničesar jim ne kali duševnega razpoloženja, kljub pomanjkanju, ki so ga trpeli vse svoje življenje, tega niso čutili, ker je bilo duhovno razpoloženje za dobro stvar močnejše, kot pa klic po njihovih življenjskih dobrinah.

Ob 70 letnici želimo našemu Jožetu še mnogo veselih in zadovoljnih dni. Hvaležnost za njihovo delo bodo črpali iz sadov dela Jugoslovanske strokovne zveze in upamo, da jim tega uživanja ne bo nič kratilo, kljub težkim časom, ki jih doživlja organizacija, kateri so zvesto služili domala vse življenje.

S. Z.

Predilci tovarne Doctor & drug

v Mariboru za svoje pravice

V predilnici Doctor & drug se dogajajo zadnji časi z delavstvom nezasiščane stvari, katerih cilj je ukloniti delavce, jih streti, da bi bili nezmožni braniti svoje zakonite pravice in potem nad njimi izvajati tem večje izkoriščanje, s preniknimi mezdami in drugimi prikrajšanji. Poročali smo že, da je ravnatelj Fišer dal celo pismo zagotovilo delavstvu, da se kljub uvedbi novega akordnega premijskega sistema plače ne bodo zmanjšale. Ob plačilnem dnevu pa se je izkazala vsa ravnateljeva neresnica. Predilke so bile prikrajšane na zaslužku kar za 20-30 odstotkov. Uvedel se je nov akordni premijski sistem v motarni predilnice, na neke točke, ki jih razume samo vodstvo, ne pa delavstvo in po katerem sistemu je osnovna plača samo 22 din na šiht. Za izboljšanje so neke premije. Zgodilo se je, da je bila taka premija za celodnevno trdo delo priznana delavki, reci in piši: en dinar štirideset par. Neka delavka, ki je v obupu ugovarjala takemu odtegovanju zaslužka, je bila takoj odpuščena. Ravnatelj predilnice g. Gal (inozemec) je grozil predilkam, če se organizirajo v JSZ, da bo vse odpustil. Jugoslovansko strokovno zvezo je imenoval komunistično organizacijo. Tov. Šlokar Vladimir, kot predstavnik organizacije JSZ v predilnici, je bil kazensko premeščen k najslabšemu delu. Na intervencijo JSZ v Mariboru vodstvo tovarne sploh ni odgovorilo, češ, da so bile stavljene preveč pretirane zahteve. Delavstvo in njegova organizacija pa niso zahtevali ničesar drugega, kakor pravico, zakon ter red in mir pri delu. Te zahteve so sledeče:

1. Odprava uvedenega akordnega premijskega sistema na točke, ker je tak delovni sistem,

zaradi nekontroliranega akordnega zaslužka od strani delavstva, protizakonit.

2. Višino plač, kakor so bile pod prejšnjim akordnim sistemom in za katere je ravnatelj tovarne dal osebno in pismeno jamstvo, da ne bodo reducirane.

3. Doplačilo odtegnjenega zaslužka, ki je bil pogojen in ki se je na protizakonit način zreduciral.

4. Takojšnji sprejem po nedolžnem odpuščenju predilke tov. Pelha Jožefe v delo na njevo prvotno mesto.

5. Ravnatelj g. Gal naj prekliče izrečene žalitve in klevete na naslov Jugoslovanske strokovne zveze, kakor tudi grožnje, s katerimi je hotel delavstvo odvračati, da se ne bi poslužilo zakonite pravice, svobodne organizacije.

6. Podjetje naj da tekom 24 ur, ko je sprejelo tozadevno intervencijo in zahteve predilcev, pozitiven odgovor.

Ker pa podjetje misli, da se more z organiziranim delavstvom zgolj igrati ter ga po svojih pandurjih strahovati, se je postavilo na čisto odklonilno stališče na celi črti. Toda JSZ je storila tudi še druge in bolj odločilne korake pri pristojnih oblastvih, osebno pri predstojništvu mestne policije v Mariboru. Imamo že zagotovilo, da se bodo vršila pogajanja med predilci, strokovno organizacijo in podjetjem. Tako bje danes delavstvo predilnice zelo važen in za vso mariborsko delavstvo pomemben boj za svoje pravice, ki mu gredo na njegovi narodni zemlji. Tu gre boj, lahko rečemo, množice delovnega ljudstva proti židovskemu velekapitalu, ki se je osobito močno razpasel po mariborski industriji, kjer črpa svoje ne mastne profite,

nam pa pušča s prevelikim izrabljanjem in s premajhnimi mezdami izmozgane in tuberkulozne delavce, kup revščine in propadanja. Gre se za boj zoper preobestne inozemce, ki so se našega najbolj belega kruha že preobjedli, dočim mi črnega stradamo, prav zaradi tega, da imajo oni vse najboljše. Take razmere, da naj naš slovenski delavec gara tuju in samo tuju, da vse, kar imamo dobrega, poberejo zopet tujci, so silno nevarne za naš gospodarski, nar. in kulturni obstoj. Edina pomoč je samoobramba vsega prizadetega in izrabljenega delavstva v močni strokovni organizaciji Jugoslovanski strokovni zvezi.

Drobne vesti

Atentat na predsednika vlade dr. Stojadinovića je poskušal v petek 6. marca izvršiti v Narodni skupščini poslanec iz Srbije Arnautović. Ko je predsednik vlade podajal svoje poročilo v proračunski razpravi, je naenkrat atentator potegnil revolver in pomeril na predsednika Stojadinovića. Oddal je tri strele, ki pa niso nikogar zadeli, ker so drugi poslanci še pravočasno skočili na atentatorja in mu iztrgali orožje. Seja skupščine je bila prekinjena, a se je že čez pol ure nadaljevala. Zastopniki vseh klubov so obsodili atentat. Dr. Stojadinović je nato nadaljeval svoje poročilo in ga končal. Arnautović je bil takoj aretiran in prepeljan na policijo.

Preiskava o atentatu je že skoraj zaključena. Aretiranih je bilo še sedem poslancev, ki so poleg atentatorja vsi člani Jevtičevega kluba. Policija je zaslišala glede atentata tudi bivšega predsednika vlade in zun. ministra Jevtića, ki pa je izjavil, da o vsem skupaj ni nič vedel. Preiskava je bila tudi v Jevtičevem poslanskem klubu in pri vseh aretiranih na stanovanjih. Pri enem izmed aretiranih poslancev so našli veliko zalogo revolverjev in celo pušk ter municije. — Atentator je, kakor poročajo, izpovedal, da so se poslanci že več dni razgovarjali, kako bodo preprečili sprejetje proračuna z orožjem in krvjo. Noč pred atentatom so prečkali in se dogovarjali, kako bodo streljali. Vendar drugo jutro razen Arnautovića ni bilo nobenega drugega v skupščini. Zato je atentator v zaporu dejal: »Strahopetci, zapustili so me!«

Vlada je v soboto odstopila. Po nekaj urah je dr. Stojadinović sestavil novo vlado. Namesto generala Živkovića je prevzel vojno ministrstvo general Marić, dosedanji načelnik generalnega štaba, nova pa sta ministra za telesno vzgojo dr. Rogić in minister brez listnice Djordjević, ravnatelj srbske Zadržne zveze. Iz vlade je tudi izpadel pravosodni minister dr. Miškuljin in je ostal ta resor nezaseden. Zastopnik pravosodnega ministra je minister za socialno politiko Cvetković. Vsi ostali ministri so ostali na dosedanjih mestih.

Narodna skupščina razpravlja o proračunu in je že večinoma sprejet.

Prvi vpis bonov je zaključen. V nekaj dneh je bilo vpisanih vseh 200 milijonov din. Največ so vpisali tega notranjega posojila v Zagrebu, za čez 80 milijonov, v Beogradu okoli 70 milijonov, v Ljubljani pa okoli 34 milijonov.

Društvo narodov je pozvalo Italijo in Abesinijo, da nehata z vojno in da se prično mirovni razgovori. Abesinski cesar je takoj sprejel poziv. Tudi Mussolini je v načelu sprejel poziv za pogajanja. Poročajo, da bo Italija začasno ustavila večje pokrete čet.

Hitler je v soboto, 7. marca, protipravno odpovedal locarnsko pogodbo. Po tej pogodbi Nemčija v 35 kilometrov širokem obmejnem pasu ni smela imeti vojaštva in utrdb. V soboto pa so vse to ozemlje že zasedle nemške čete. V pogodbi, katero je Nemčija prostovoljno sklenila s Francijo in Belgijo, je bilo določeno, da se more razdreti le po soglasnem pristanku Društva narodov. Poroka te pogodbe sta bili tudi Anglija in Italija. Hitler je tudi zaklel vse »poslance«, da Nemčija za nobeno ceno ne bo odstopila od tega koraka. — Francija je že odgovorila na to s koncentracijo armade na vzhodni meji in francosko vojno brodovje je odplulo pred nemška pristanišča v Severno morje. Sklicana je konferenca Anglije, Belgije in Italije v Parizu, da se sklenejo ukrepi proti Nemčiji. Sklican je tudi svet Društva narodov, da razpravlja o novem položaju.